

ПОБУДОВА МОДЕЛЕЙ СТРУКТУРНОГО ТИПУ ЗАДЛЯ ІДЕНТИФІКАЦІЇ ВИМІРІВ ПОТЕНЦІАЛУ СТРАТЕГІЧНИХ ЗМІН ВИРОБНИЧО-ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМ

CONSTRUCTION OF THE STRUCTURE TYPE MODELS FOR IDENTIFICATION THE MEASUREMENT OF STRATEGIC CHANGES POTENTIAL OF INDUSTRIAL AND ECONOMIC SYSTEMS

Людмила ЛАДОНЬКО,
кандидат економічних наук,
Чернігівський національний технологічний університет
докторант відділу стратегічного потенціалу сталого
розвитку ДУ «Інститут економіки природокористування
та сталого розвитку НАН України»

Ludmyla LADONKO,
PhD in Economics,
Chernihiv National University of Technology, Ukraine; Doctorate
of department of strategic potential of steady development
Of Public institution «Institute of economy of the use of nature
and Steady development of HAN of Ukraine»

Статтю присвячено визначенню сутності та змісту такої багатокomпонентної системи, як промисловий потенціал, а також удосконаленню його структури, застосуванню комплексного методичного підходу до визначення складу та ієрархії його елементів, що уможливує прийняття оптимізаційних управлінських рішень щодо визначених пріоритетів розвитку промислового потенціалу.

The article is devoted to defining the nature and content of multicomponent system – industrial capacity; improvement of the structure of industrial capacity; application of complex methodological approach to determine the composition and hierarchy of its elements, which enables optimization of administrative decision-making on development of defined priorities of industrial capacity. The changes, taking place in the national economy, require searching and working out of new approaches and management techniques, disclose potential opportunities for the functioning of industrial and economic systems and the further development of industrial potential of Ukraine. Thus, it is necessary to form a stable resource-functional system, and improve the overall existing rules and principles of accumulation of innovation potential and effective mechanisms for its rational usage. This will provide organizational and economic conditions for the deployment of self-development and self-organization processes of industrial production in Ukraine under resource constraints.

It should be noted that the current stage of development of Ukraine's economy is characterized by a considerable rearrangement of sources and resources, reserves and capabilities that determine growth of economy. It deals primarily with providing of innovative orientation of economic growth. Results of the assessment limits of the national economy – of its industrial potential (IP) suggest the urgent need to gain attention to a variety of technological, social, organizational and administrative innovations. It is also necessary to study the scientific equipping of industry and knowledge intensity of its production as an integral component of the strategic industrial growth and sustainable development.

Usage of dynamic simulation model of multi-economic system in the implementation of management technologies of industrial potential development will allow analysing differently directed aspects of the industrial and economic processes and ones of functioning of complex industrial and economic systems. In this case, the immediate issues are as follows: implementation of efficient distribution of resources and reserves, establishing proportions in production; solving the major tasks of restructuring the industrial potential; consideration of the most important factors influencing the operation of the national industry and effectiveness of IP management; identification of priority ways for the effective transformation of limited resources in the final product and the adoption and implementation of the best management decisions in order to achieve the strategic goals of the industry and provide a sufficient level of economic security.

Визначальною ознакою сучасного етапу розвитку національної економіки є ускладнення її структури, прискорення науково-технологічних змін та розвиток процесів глобалізації. Зазначені процеси обумовлюють виникнення синергетичного ефекту, що формалізує «епоху біфуркації», за якої імовірно стають генерування умов задля розбудови економіки соціетального типу та провадження в державі політики активізації макросистемної еволюції і, відповідно, перебудови її промислової системи. Тоді різноспрямованість зростання реального сектору та бінарність стратегії розвитку промисловості розбудують сталу виробничо-економічну систему в межах держави.

Зауважимо, що зміни, що відбуваються, у національній економіці генетично пов'язані, з одного боку, з традиційними факторами промислового зростання, а з іншого – потребують пошуку і опрацювання нових підходів та методів, розкривають потенційні можливості для функціонування виробничо-економічної системи та генерування цільових імпульсів для подальшого розвитку потенціалу сталого розвитку України. При цьому необхідним є формування стабільної ресурсно-функціональної системи, а також удосконалення загально існуючих норм та принципів нагромадження інноваційного потенціалу із девіями механізмами його раціонального використання. Це б дозволило забезпечити організаційно-економічні умови для розгортання процесів саморозвитку та самоорганізації промислового виробництва в умовах ресурсних обмежень. Слід відмітити, що сучасний

етап розвитку економіки України характеризується значним перегрупуванням джерел та ресурсів, резервів і можливостей, що визначають економічне зростання. Мова іде, перш за все, про забезпечення інноваційної спрямованості економічного зростання. Результати оцінки граничних можливостей національної економіки – її промислового потенціалу (ПП) дозволяють зробити висновок про нагальну необхідність підсилення уваги до різноманітних технологічних, соціальних, організаційно-управлінських інновацій, а також вивчення наукоозброєності промисловості та наукоємності її продукції як невід'ємної стратегічної складової промислового зростання та сталого розвитку. Проте проблеми трансформації виробничо-економічних систем набувають особливого науково-теоретичного та практичного значення в умовах реалізації інтеграційного вибору держави. Попри поступовий вихід світової та, зокрема, української економіки з-під впливу чинників потужної фінансово-економічної кризи 2008 – 2010 рр., у післякризовий період зберігається значний рівень загроз для подальшого розвитку національної економіки.

Досвід реалізації будь-яких стратегічних програм у ретроспективному періоді дозволяє стверджувати наступне: а) слід розробити нові моделі розвитку реального сектору національної економіки з урахуванням загроз і ризиків сталому розвитку; б) обґрунтувати пріоритети у найбільш енерго- й ресурсоємних галузях. При цьому використання динамічної імітаційної моделі багатогалузевої економічної системи при реалізації

технологій управління розвитком промислового потенціалу (ПП) (при цьому, визнаємо, що функціонування складних економічних об'єктів управління) дозволить здійснити аналіз різноспрямованих аспектів реалізації виробничо-господарських процесів і процесів функціонування складних виробничо-економічних систем залежно від визнаних чи запропонованих до використання базових положень управління розвитком промислового потенціалу. Відтак, нагальним завданням є:

□ здійснення раціонального поділу/перерозподілу ресурсів і резервів, які встановлюють пропорції у виробництві;

□ вирішення науково-прикладного завдання щодо оптимізації процесів реструктуризації промислового потенціалу до вигляду, що забезпечить випуск високотехнологічної продукції й енергоефективності технологій;

□ врахування найвагоміших факторів, що впливають на збалансованість функціонування національної промисловості та результативність системи управління промисловим потенціалом для здійснення об'єктивної оцінки виникнення можливих ризиків та загроз промислому зростанню;

□ обчислення масштабів розвиненості промислового потенціалу (ПП) та його нарощення в контексті задоволення потреб суспільства, у цілому, у кінцевому продукті в сучасних умовах обмеженості ресурсів для функціонування соціально-економічної системи;

□ охарактеризувати пріоритетні шляхи для забезпечення ефективного перетворення обмежених ресурсів в кінцевий продукт та прийняття і реалізації оптимальних управлінських рішень для досягнення стратегічних цілей розвитку промисловості та забезпечення достатнього рівня її економічної безпеки (ЕБ).

Зауважимо, що результати досліджень, представлені у наукових працях [1-4], дозволили встановити послідовність реалізації процедур із вирішення фундаментальних проблем забезпечення промислового зростання. Їх запропоновано розв'язати, перш за все, шляхом: 1) формування і раціонального використання промислового потенціалу (зокрема: сировинно-ресурсного, виробничого, технічного, технологічного та інноваційного); 2) концентрації й залучення об'єктивного прикладного інструментарію реалізації державної економічної стратегії розвитку національної промисловості, який здатний вплинути на досягнення визначених цілей збалансованого розвитку країни.

У цій відповідності підкреслимо, що, незважаючи на очевидні здобутки науковців, ряд питань щодо визначення сутності, кількості складових, змісту закономірностей та існуючих суперечностей – саме перелік процедур і механізмів забезпечення цілеорієнтованої трансформації як промислового потенціалу в умовах реалізації інтеграційного вибору держави, так і його складових – залишаються невирішеними. Стратегічною метою промислового зростання на засадах формування, нарощення і використання потенціалу промисловості України має стати підвищення конкурентоспроможності реального сектору та економіки в цілому, а також входження України до кола економічно розвинених країн світу за рахунок створення сучасного, інтегрованого у світове виробництво інноваційно-інформаційного типу.

Мета дослідження – метою статті – є деталізація сутності, змісту, закономірностей, процедур і механізму забезпечення цілеорієнтованої трансформації як промислового потенціалу виробничо-економічних систем в умовах реалізації інтеграційного вибору держави, так і його складових - за рахунок ідентифікації масштабів потенціалу структурних змін виробничо-економічних систем.

Головними якісними рисами моделі розвитку України мають стати: 1) динамізм, інноваційність, конкурентоспроможність промислового виробництва; 2) високий рівень транснаціоналізаційної інтеграції науки, технологій та виробництва; 3) промислова, фінансова і торговельна інтеграція капіталів; 4) широке використання інформаційних технологій; 5) потужний розвиток економічної науки; 6) збереження державного впливу на розвиток критичних технологій та об'єктів економічної безпеки; 7) високий рівень екологічної безпеки, раціональне використання енергетичних і матеріальних ресурсів. Підкреслимо, що перебіг абсолютної більшості трансформаційних процесів, які відбуваються в економічній системі (ЕС) держави, у т. ч. й генерування, формування, трансляції та саморепарації потенціалів системно-функціонального спрямування – набувають макрополітичних ознак, хоча і є макроекономічними явищами.

Що стосується функціонального складу компонент потенціалу системно-універсального функціонування, то автор підтримує думку розробників, яку деталізовано у науковій праці [1]. При цьому до зазначених компонентів промислового потенціалу слід включити (окрім інтелектуального, організаційного, управлінського, наукового) ще й інформаційно-методичний, оскільки інноваційні процеси, перебуваючи у невинній динаміці, вимагатимуть застосування і адаптації до сучасних методів оцінки та провадження виробничо-господарської діяльності поряд із ресурсно-функціональними програмно-цільовими засобами регулювання розвитку промислового виробництва. Відтак, зазначене зумовлює упередження і вирівнювання неспроможностей національного ринку, породжених дією стихійних ринкових сил. Це вимагає об'єктивної оцінки специфічних характеристик функціонування такої складної системи як промисловий потенціал України, для якого характерні наступні риси: 1) цілісність (всі елементи направлені на досягнення загальної стратегічної мети); 2) складність (багаторівнева ієрархія, наявність багаточисельних прямих та зворотних матеріально-технічних та інформаційних зв'язків між складовими елементами); 3) гнучкість (можливість переорієнтації цілеспрямованості системи); 4) альтернативність (можливість взаємозаміни елементів системи ПП з метою досягнення їх збалансованої рівноваги); 5) налагодження взаємозв'язків та взаємодій складових елементів ПП (міра відповідності та співвідношення в загальному критерії ефективності функціонування і розвитку як загальної системи промислового потенціалу, так і його компонент).

Таким чином, нагальним завданням даного дослідження є: 1) визначення сутності та змісту багатокomпонентної системи – промисловий потенціал; 2) удосконалення структури промислового потенціалу; 3) застосування комплексного методичного підходу до визначення складу та ієрархії його елементів, що уможливить прийняття оптимізаційних управлінських рішень щодо визначених пріоритетів розвитку промислового потенціалу. При цьому зазначене вище може забезпечити результативність провадженної у промисловості політики, що буде спрямована на забезпечення зростання промислового виробництва, нарощення ВВП і належної фінансової стабільності. Оскільки серед ресурсів нагромадження потенційного валового регіонального продукту (ВРП) можна виділити наступні: а) трудовий потенціал (а саме, кількість і якість трудових ресурсів); б) ресурсно-сировинний потенціал (кількість і якість природних ресурсів); в) виробничий потенціал (обсяг та продуктивність основного капіталу); г) науково-технічний та інноваційний (науково-технічний та інноваційний рівень виробництва) потенціал; д) управлінський капітал (рівень результативності використання технологій менеджменту на всіх рівнях управління); ж) рівень сукупного попиту (спроможність до споживання) тощо.

Об'єктивним є зазначити, що прогнозно-аналітична оцінка промислового потенціалу повинна базуватися на об'єктивній системі вихідних показників-індикаторів. Однак існує думка [5], що типовий для національної економіки рівень розриву фактичного ВВП у відсотках до потенційного ВВП може фіксувати параметри агрегованої оцінки ефективності використання як різного роду ресурсів, резервів і можливостей видів економічної діяльності, так і ПП у цілому (а також означає можливість їхнього неповного освоєння). Оскільки головною перешкодою на шляху формування ПП держави є функціонування недієвої системи управління реальним сектором економіки та неадекватність використовуваних механізмів, то, у цьому зв'язку, вважаємо за доцільне визнати нагальну необхідність формалізації певних регуляторів і важелів впливу, які, на нашу думку, можуть забезпечити достатній рівень розвиненості ПП України. Їх згруповано автором у таблиці 1.

Також, на думку автора статті, доцільним є ускладнення дефініційного визначення поняття «промисловий потенціал» (ПП) за рахунок введення до його складу наступних елементарних потенціалів (зі складу стратегічного потенціалу держави, які, наразі, є надзвичайно актуальними для розвитку на сучасному історичному етапі промислового зростання). А саме: потенціалу структурних змін, технологічного, інноваційного та інформаційно-методичного потенціалів [6]. Зазначене і обумовлює необхідність розробки відповідного складу підмеханізмів управління розвитком промислового потенціалу, що уможливить здійснення результативності технологій управління ПП і, відповідно, обчислення параметрів його розвитку. При цьому

Таблиця 1. Обґрунтування складу базових регуляторів задля побудови інноваційної системи управління формуванням, нарощенням і використанням промислового потенціалу виробничо-економічних систем*

Назва регулятора цілеорієнтованого впливу на масштаби промислового потенціалу	Об'єкти докладання зусиль в контексті побудови інноваційної системи управління розвитком промислового потенціалу виробничо-економічних систем
підмеханізми управління розвитком груп промислового потенціалу виробничо-економічних систем, що ідентифіковано за окремими характерними ознаками.	а) матеріальними потенціалами: виробничий, технологічний, потенціал енергоефективності (у т.ч. його похідна – потенціал енергозбереження) тощо; б) потенціалами системно-універсального функціонування: науковий, інтелектуальний, організаційний, управлінський, трудовий, інформаційний тощо. До зазначеної групи потенціалів нами запропоновано ввести додаткову похідну: інформаційно-методичний потенціал; в) факторними потенціалами: інноваційний, економічний, політичний, соціальний, інвестиційний тощо. До зазначеної групи потенціалів нами запропоновано ввести потенціал структурних змін; г) макропотенціалами: геополітичний, гео економічний, глобальних інформаційних мереж тощо.

*Джерело: Формалізовано й обґрунтовано автором статті

інкорпорація до багаторівневого складу ПП зазначеної групи субпотенціалів (елементарних потенціалів різної природи) дозволить надалі врахувати синергетичний, соціально-етичний, ієрархічно-функціональний ефекти від їхнього задіяння в контексті подальшого розв'язання завдань дослідження задля побудови інноваційної системи управління формуванням, нарощенням і використанням промислового потенціалу.

Зауважимо, що до складу основних елементів останніх не залученим залишився ще й такий дієвий прикладний інструментарій, як процедури щодо:

а) впровадження й перманентного удосконалення методів кількісно-якісного аналізу наявного промислового потенціалу та оцінювання ефективності його використання в умовах ресурсних обмежень;

б) розроблення концепції управління формуванням, нарощенням та раціональним використанням промислового потенціалу для забезпечення високого рівня економічної безпеки України;

в) формування інформаційно-методичного забезпечення задля побудови об'єктивного соціально-економічного прогнозу (варіативного);

г) впровадження інструментарію стратегічного планування, системного моніторингу й оцінювання наслідків їхнього освоєння (мається на увазі, найвагоміших регресорів – тобто, компонент промислового потенціалу, які забезпечують на даному етапі розвитку національної економіки збалансованість функціонування реального сектору.

У цьому зв'язку, доцільним вбачається надалі у дослідженні здійснити формалізацію модельних вирішень структурного типу, які відтворюватимуть об'єктивні зміни, що відбуваються в межах самого промислового потенціалу. Розвиток останнього щільно залежить від трансформацій, які відбуваються у можливостях, ресурсах і резервах, акумульованих у: інноваційному, технологічному, інформаційно-методичному потенціалах, а також в межах потенціалу структурних змін. Таким чином, вважаємо,

що за результатами обчислень на основі комплексу модельних рішень (до яких включаються: інноваційний потенціал, потенціал структурних змін в межах виробничо-економічних систем, технологічний потенціал, інформаційно-методичний потенціал) можна провести групування промислового виробництва за використанням узагальненого інтегрального показника масштабів розвиненості його потенціалу.

Поряд із наведеним вище зазначимо, що структурна та галузева перебудова національної промисловості імовірною стає лише у разі об'єктивної оцінки масштабів розвиненості її потенціалу. Остання повинна враховувати і темпи зростання в межах реального сектору економіки: наукоємних та енерго-ефективних технологій; пріоритетний розвиток мікроелектроніки, телекомунікаційного бізнесу, комп'ютеризації; реструктуризацію в меж-ах хімічної промисловості, біотехнології тощо. У відповідності з цим, слід звернути увагу й на провадження реінжинірингу системи управління розвитком промислового потенціалу. У широкому розумінні слід розглядати як всезагальну форму розвитку стан соціально-економічної системи країни, пов'язану з його еволюцією та перетвореннями, постійними переходами від стійкого до нестійкого стану і навпаки. А у вузькому – це нагальність врахування внутрішньої складової еволюційного процесу, що пов'язана з порушенням рівноваги в межах організаційної структури управління промисловим виробництвом та поступовості на шляху оновлення системи у ході стрибкоподібних якісних перетворень. Оскільки процес трансформації, на нашу думку, полягає у зміні компонент, параметрів, пропорцій та зв'язків у системі управління розвитком промислового потенціалу у процесі переходу до нового якісного стану під впливом зовнішнього середовища, то слід розглянути і можливість використання методу декомпозиції (табл. 2) задля формалізації аналітичної моделі реструктуризації системи управління розвитком промислового потенціалу в контексті побудови нової якості системи з відповідним складом механізмів.

Поряд із зазначеним у статті вище, слід визнати об'єктивним наступне твердження: трансформаційний процес має динамічну природу, яка виступає як процес та результат, що призводить до аналізу процесу зміни економічної системи з оцінкою її якісного стану. Ця оцінка системи ПП здійснюється перш за все для примноження масштабів потенціалу промислового зростання та забезпечення економічної безпеки в Україні, що можна формалізувати лише у разі розроблення і запровадження у практику трьохетапної аналітичної моделі цільової реструктуризації загальної системи управління розвитком промислового потенціалу виробничо-економічних систем (табл. 2), використання якої дозволяє отримати (при повному освоєнні промислового потенціалу) синергетичний ефект щодо стимулювання процесів із загальноекономічного прискорення – концептуально-аналітична модель вигляду (1).

Таким чином, процес трансформації промислового потенціалу України, на нашу думку, базується на основних принципах об'єктно-орієнтованого проектування (інкапсуляції, наслідування та поліморфізму), які надають об'єктам як компонентам системи, що проектується, нові якості. Наприклад, застосування принципу інкапсуляції дозволяє суттєво підвищити надійність функціонування як окремих компонентів системи управління розвитком промислового потенціалу, так і всієї системи в цілому. За допомогою

Таблиця 2. Формалізація концептуально-аналітичної моделі побудови і реструктуризації системи управління розвитком промислового потенціалу виробничо-економічних систем*

Етапи вирішення проблеми щодо активізації процесів із формування, нарощення та використання промислового потенціалу виробничо-економічних систем		
I. Інформаційно-аналітичний	II. Проектно-підготовчий	III. Запровадження та оцінювання результатів
<ul style="list-style-type: none"> ☐ Дослідження потреб національної економічної системи, у цілому, та виробничо-економічних систем, зокрема ☐ Виділення ключових проблем, які унеможливають достатні темпи формування ПП ☐ Аналіз природи і обсягів наявних ресурсів, можливостей і обмежень виробничо-економічної системи (ступінь готовності до реструктуризації) управління розвитком ПП ☐ Відбір та використання науково-технічної бази дослідження технологій управління розвитком ПП 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Формулювання цілей та завдань реструктуризації певної галузі в умовах ресурсних обмежень ☐ Формування, вибір та використання необхідних потужностей системи забезпечення (форми, процедури, види та методи) ☐ Формування обмеженої кількості критеріїв оцінки результатів реструктуризації ☐ Розробка системи планування та виконання завдань (програма реструктуризації) 	<ul style="list-style-type: none"> ☐ Впровадження програми реструктуризації ☐ Поточний контроль та аналіз необхідності внесення змін у програму реструктуризації економічної системи реального сектору економіки ☐ Оцінювання загальних результатів впровадження реструктуризації в межах певної галузі чи виробництва
<p>Концептуально-аналітична модель вирішення проблем із активізації процесів формування і раціоналізації використання промислового потенціалу виробничо-економічних систем</p> <p>KAM solving problems to enhance processes of formation, accumulation and use of industrial potential of industrial and economic systems - KAM_{FAUP}</p> <p>$KAM_{FAUP} = synergistic\ effect \times [Information\ and\ Analysis\ U\ Project\ preparatory\ U\ Implementation\ and\ evaluation\ of\ results]$</p> <p>$KAM_{FAUP} = SE \times [I \wedge A \wedge P \wedge U \wedge I \wedge E]$ (1)</p>		

Джерело. * Запропоновано до використання у науковий обіг, формалізовано у вигляді модельного рішення і систематизовано автором статті

механізмів наслідування елементи підсистеми управління трансформцією промислового потенціалу можуть наслідувати характеристики більш простих та загальних елементів системи управління розвитком промислового потенціалу.

До наведеного вище зазначимо таке: поліформізм як складова об'єктно-орієнтованого підходу в системі стратегічного управління дає можливість механізму управління плануванням, прогнозуванням, контролюванням розвитком промислового потенціалу легше адаптуватися до використання в різних ситуаціях, що, в свою чергу, дає можливість у різних ситуаціях використовувати одні і ті самі методи управління.

ВИСНОВКИ

Таким чином, з метою удосконалення системи державного регулювання соціально-економічними відносинами, підвищення ефективності використання ресурсів, відстеження впровадження державних рішень і програм та оцінювання рівня досягнення визначених цілей і завдань в національній промисловості необхідно запровадити в дію систему індикативного управління й планування, яка успішно застосовується у Франції, США, Китаї, Японії та інших ринкових державах. Як відомо, індикативне управління й планування розглядається як програмно-цільовий метод (він базується на ринкових підходах до управління змінами), а директивне планування – забезпечує рівноправну й конкурентну взаємодію усіх суб'єктів господарювання. Оскільки індикативне управління є також інституційним інструментом державного регулювання, його використання виправляє дефекти ринкового і державного механізму. Тому в сучасних умовах господарювання в Україні необхідно своєчасно вживати адекватні заходи щодо оптимального впливу на процес суспільного відтворення (макроекономічні параметри, галузеві структури виробництва, ціни і грошово-фінансові потоки) для забезпечення достатнього рівня економічної безпеки в Україні. При цьому можна усунути неефективність державного регулювання соціально-економічними процесами за рахунок адаптації окремих секторів економіки.

Вважаємо, що реалізація оптимальної моделі економічного зростання, яка б враховувала національні особливості, наявний промисловий потенціал, відповідадала б національним інтересам України та її ролі у світовому розподілі праці, є пріоритетом та привілеєм держави. Звідси, саме формування нової концепції алокаційного типу у контексті управління розвитком промислового потенціалу уможливить цілеорієнтоване промислове зростання в державі у цілому.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Алимов О.М. Стратегічний потенціал – сукупні можливості національної економіки по досягненню цілей збалансованого розвитку [Текст] / В.В. Микитенко, О.М. Алимов // *Продуктивні сили України* [наук.-теор. екон. ж.-л. / гол. ред. Б.М. Данилишин]. – К.: Вид-во РВПС України НАН України, 2006. – № 1. – С. 135–151.
2. Механізм збалансованого розвитку промислового потенціалу: колективна монографія [Текст] / [зб. наук. пр. / відповід. ред. О.М. Алимов]. – К.: НАН України, Об'єднаний ін-т економіки НАН України, 2005. – 148 с.
3. Промисловий потенціал України: проблеми та перспективи структурно-інноваційних трансформацій: Монографія [Текст] [В.М. Белінська, В.Г. Бурлака, І.О. Галиця та ін. / відпов. ред. Ю.В. Кіндзерський]; НАН України, Ін-т економіки та прогнозування. – Київ, 2007. – 407 с.
4. Формування потенціалу соціально-економічних та організаційних змін: Монографія [Текст] / [за заг. ред. д.е.н. І.А. Ігнат'євої, д.е.н. В.В. Микитенко]. – К.: РВПС України НАН України і КНУТД МОН України, Вид-во ПП Вишемирський В. С., 2010. – 694 с.
5. Варналій З.С. Економічна безпека України: проблеми та пріоритети зміцнення: монографія [Текст] / З.С. Варналій, Д.Д. Буркальцева, О.С. Сасенко. – К.: Вид-во Знання України, 2011. – 299 с.
6. Ладонько Л.С. Методологічні засади побудови механізму управління розвитком інноваційного потенціалу промисловості України системно-універсального типу [Текст] / Л.С. Ладонько // *Економіка Криму: науково-практичний журнал Академії економічних наук України*. – Сімферополь: Вид-во ТНУ ім. В. Вернадського МОН України та Академії економічних наук України, 2013. – № 4 (45). – С. 53–60.

REFERENCES

1. Alymov O.M., Mykytenko V.V. *Stratehichnyy potentsial – suкупni mozhlyvosti natsional'noyi ekonomiky po dosyahnennyyu tsiley zbalansovanoho rozvytku* [The capacity of the national economy to achieve the goals of sustainable development]. *Produktyvni syly Ukrainy, Vyd-vo RVPS Ukrainy NAN Ukrainy*, 2006, no. 1, pp. 135–151 [in Ukrainian].
2. Alymov O.M. *Mekhanizm zbalansovanoho rozvytku promyslovoho potentsialu: kolektyvna monohrafiya* [The mechanism of sustainable development of industrial potential]. *NAN Ukrainy, Ob'ednanyi in-t ekonomiky NAN Ukrainy*, 2005, 148 p. [in Ukrainian].
3. Belins'ka V.M., Burlaka V.H., Halytsya I.O. *Promyslovyi potentsial Ukrainy: problemy ta perspektyvy strukturno-innovatsiynykh transformatsiy* [The industrial potential of Ukraine: problems and prospects of innovative structural transformations]. *NAN Ukrainy, In-t ekonomiky ta prohnozuvannya*, Kyiv, 2007, 407 p. [in Ukrainian].
4. Ihnat'yeva I.A., Mykytenko V.V. *Formuvannya potentsialu sotsial'no-ekonomichnykh ta orhanizatsiynykh zmin* [Formation of potential of socio-economic and organizational changes]. *RVPS Ukrainy NAN Ukrainy i KNUVD MON Ukrainy, Vyd-vo PP Vyshemys'kyi V. S.*, 2010, – 694 p. [in Ukrainian].
5. Varnaliy Z.S., Burkal'tseva D.D., Sayenko O.S. *Ekonomichna bezpeka Ukrainy: problemy ta priorytety zmitsnennya* [Economic security of Ukraine: problems and priorities of strengthening]. *Kyiv, Vyd-vo Znannya Ukrainy*, 2011, 299 p. [in Ukrainian].
6. Ladon'ko L.S. *Metodolohichni zasady pobudovy mekhanizmu upravlinnya rozvytkom innovatsiynoho potentsialu promyslovoyi Ukrainy systemno-universal'noho typu* [Methodological principles of construction a mechanism of management of innovative potential of Ukrainian industry of system and universal type]. *Ekonomika Krymu: nauково-praktychnyy zhurnal Akademiyi ekonomichnykh nauk Ukrainy, Simferopol'*, Vyd-vo TNU im. V. Vernads'koho MON Ukrainy ta Akademiyi ekonomichnykh nauk Ukrainy, 2013, no. 4 (45), pp. 53–60 [in Ukrainian].

Збірник наукових праць
«Економіка природокористування
і охорони довкілля» входить у міжнародну
наукометричну базу RePEc